บทบรรณาธิการ

คำถาม บริษัทจำกัดมีกรรมการเพียงคนเดียว หากกรรมการถึงแก่ความตาย ต่อมาศาลตั้งผู้แทนชั่วคราวขึ้น หาก**ผู้แทนชั่วคราว**ยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนให้แก้ไขเพิ่มเติมกรรมการเข้าออกของบริษัทโดยอ้างว่ามีการประชุมและมีมติที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัทคนเดิมมาเป็นตนเอง อันเป็นเท็จ เป็นเหตุให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนแล้วมีการนำหนังสือรับรองไปจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินของบริษัทดังนี้ จะเป็นความผิดฐานใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๒๙๐/๒๕๕๗ บริษัท ค. จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามรายงานการประชุมตั้งบริษัท การที่บริษัทดังกล่าวมีกรรมการเพียงคนเดียว คือ ศ. และ ศ. ถึงแก่ความตาย ทำให้บริษัทดังกล่าวไม่มีกรรมการเป็นผู้แทนของบริษัทดังกล่าวซึ่งเป็นนิติบุคคล ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการร้องขอให้ศาลแต่งตั้งผู้แทนชั่วคราวขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๓ ได้ และการที่จำเลยได้รับแต่งตั้งเป็นผู้แทนชั่วคราวดังกล่าวก็มีผลเป็นเพียงกรรมการชั่วคราวของบริษัท เมื่อบริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้องจัดการบริษัทไปตามความในบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๒๒ หมวด ๔ บริษัทจำกัด นั่นคือบริษัทจำกัดมีผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของบริษัท การแต่งตั้งถอดถอนกรรมการของบริษัทต้องเป็นไปตามมติที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๑๕๐ และ ๑๑๕๑ ทั้งนี้เพราะกรรมการเป็นผู้จัดการบริษัทจำกัดแทนผู้ถือหุ้น คุณสมบัติของกรรมการจึงเป็นข้อสำคัญหากกรรมการคนใดล้มละลายหรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๑๕๔ ผู้เป็นกรรมการต้องห้ามมิให้ประกอบการค้าใด ๆ อันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันกับการค้าขายของบริษัทตามมาตรา ๑๑๖๘ วรรคสาม ดังนั้น **แม้จำเลยจะได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนชั่วคราว ก็หามีอำนาจเป็นกรรมการโดยแท้จริงของบริษัทไม่** กรณีต้องด้วยมาตรา ๑๑๕๙ ที่กำหนดว่า ในกรณีจำนวนกรรมการลดน้อยลงกว่าจำนวนอันจำเป็นที่จะเป็นองค์ประชุม กรรมการที่มีตัวอยู่ย่อมทำกิจการได้เฉพาะแต่ในเรื่องที่จะเพิ่มกรรมการให้ครบจำนวนหรือนัดเรียกประชุมใหญ่ของบริษัทเท่านั้นจะทำการอื่นไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ ข้ออ้างของจำเลยที่ว่าจะดำเนินการเลิกบริษัทจึงหาเป็นข้ออ้างได้ไม่ และการเลิกบริษัทจะกระทำได้ต้องเข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๑๒๓๖ และ ๑๒๓๗ เท่านั้น การที่จำเลยแจ้งความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน แจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จ และใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าวอันเป็นเท็จเพื่อดำเนินการดังกล่าว จึงกระทบต่อสิทธิและประโยชน์ของโจทก์ทั้งสี่ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นโดยตรง ทำให้เกิด

ความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสี่ผู้มีสิทธิเข้าประชุมพิจารณาตั้งกรรมการแทน ศ. และมีอำนาจครอบงำบริษัทเพื่อตรวจตราการจัดการบริษัทของกรรมการได้ ทั้งเป็นผู้มีสิทธิลงมติพิเศษในกรณีพิจารณาเลิกบริษัทได้ตามมาตรา ๑๒๓๖ (๔) การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดตามที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัย

(จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๓๗, ๒๖๗, ๒๖๘)

ข้อสังเกต แต่ถ้าเป็นกรณีกรรมการผู้จัดการและผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัด ซึ่งเป็นประธานที่ประชุมผู้ถือหุ้น ทำบันทึกรายการประชุมผู้ถือหุ้นขึ้น โดยไม่มีการประชุมจริง แล้วลงลายมือชื่อตนเองเป็นประธานที่ประชุม นำไปยื่นแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนจะเป็นความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารและให้เอกสารปลอมหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๕๐๙/๒๕๔๙ จำเลยที่ ๒ ในฐานะกรรมการผู้จัดการและผู้ถือหุ้นของบริษัทจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นประธานที่ประชุมผู้ถือหุ้น**เป็นผู้มีหน้าที่ต้องจัดให้มีการทำรายงานการประชุม**ของจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๒ ได้จัดให้มีการทำบันทึกรายงานการประชุมผู้ถือหุ้นตามหน้าที่ของตนเองและลงลายมือชื่อตนเองเป็นประธานที่ประชุม มิได้ทำในนามของบุคคลอื่น จึงเป็นเอกสารที่แท้จริงของจำเลยที่ ๒ แม้ข้อความในเอกสารจะไม่เป็นความจริง เพราะไม่มีการประชุมดังกล่าว ก็เป็นการทำเอกสารอันเป็นความเท็จเท่านั้น ไม่ทำให้เป็นเอกสารปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ เมื่อการกระทำดังกล่าวไม่เป็นการปลอมเอกสาร การกระทำของจำเลยทั้งห้าจึงไม่เป็นความผิดฐานร่วมกันปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอมตามมาตรา ๒๖๔, ๒๖๘

คำถาม ใช้ปืนยิงผู้อื่น แต่ลูกกระสุนปืนมีกำลังอ่อน กระสุนปืนดินปืนเสื่อมสภาพ ผู้ถูกยิงจึงไม่ถึงแก่ความตายเป็นความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๘๐ หรือ ๘๑

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗/๒๕๕๕ ลูกกระสุนปืนที่จำเลยยิงไม่ทะลุผ่านผิวหนังทำอันตรายแก่อวัยวะภายในของผู้เสียหายที่ ๑ เป็นเพราะ**มีกำลังอ่อน** มิใช่เพียงแต่ผู้เสียหายที่ ๑ ถูกยิงในแนวเฉียง การกระทำของจำเลยย่อมไม่สามารถจะบรรลุผลให้ผู้เสียหายที่ ๑ ถึงแก่ความตายได้อย่างแน่แท้ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๘๑ วรรคแรก ซึ่งเป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยได้เอง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๒๕

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๕๑๙/๒๕๕๖ ข้อเท็จจริงตามที่โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยลงมือกระทำความผิดไปโดยตลอดแล้ว แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผลเนื่องจาก**กระสุนปืนที่จำเลยใช้ยิงดินปืนเสื่อมสภาพ** กระสุนปืนด้าน จึงไม่ลั่นถูกผู้เสียหาย แสดงว่าเครื่องกระสุนปืนซึ่งจำเลยใช้ประกอบอาวุธปืนในการยิงผู้เสียหาย ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะทำให้เกิดระเบิดแล้วมี

แรงดันส่งกระสุนปืนให้ไปถูกผู้เสียหายได้เลย เนื่องจากดินปืนเสื่อมสภาพไปแล้ว ทั้งทางนำสืบของโจทก์ไม่ปรากฏว่าการที่ดินปืนเสื่อมสภาพดังกล่าวเป็นเพียงเหตุบังเอิญ ย่อมฟังได้ว่าการมุ่งต่อผลของจำเลยในการฆ่าผู้เสียหายให้ถึงแก่ความตายนั้น ไม่สามารถจะบรรลุผลได้อย่างแน่แท้เพราะอาวุธปืนที่เป็นปัจจัยซึ่งใช้ในการกระทำความผิด จำเลยจึงมีความผิดฐานพยายามฆ่าผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘, ๘๑ ไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๒๘๘, ๘๐

คำถาม ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในเคหสถานแล้วไปลักทรัพย์จะเป็นการลักทรัพย์ในเคหสถาน หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๒๕/๒๕๓๘ จำเลยเข้าไปในห้องพักอาศัยของผู้เสียหายเพื่อดูแลอาการเจ็บป่วยให้ ย. มารดาผู้เสียหายแล้วลักเอาเงินของผู้เสียหายไป แต่จำเลยเข้าไปในห้องของผู้เสียหายก็เนื่องจากขณะที่จำเลยเดินผ่านห้องผู้เสียหายนั้นได้ยินเสียง ย. ร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด จำเลยจึงเข้าไปช่วยเหลือบีบนวดให้และพูดคุยเรื่องต่าง ๆ กับ ย. ประมาณครึ่งชั่วโมง ถือได้ว่าจำเลยเข้าไปโดยมีเหตุอันสมควรและได้รับอนุญาตให้เข้าไปได้โดยปริยาย **แม้ ย. จะมิใช่เจ้าของห้องแต่เป็นมารดาของผู้เสียหายย่อมมีอำนาจที่จะอนุญาตให้บุคคลใดเข้าไปในห้องได้ตามสมควร** การที่จำเลยพบเห็นเงินอยู่ในลิ้นชักตู้เสื้อผ้าจึงถือโอกาสเอาไปเสีย จึงไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ในเคหสถานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๕ (๘)

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๕๐๕/๒๕๕๖ เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้เสียหายยินยอมให้จำเลยที่ ๑ เข้าไปในบ้านเกิดเหตุได้ การลักทรัพย์ของจำเลยที่ ๑ จึงไม่ต้องด้วยเหตุฉกรรจ์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๕ (๘)

คำถาม ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลเลิกกันตามกฎหมายเพราะผู้เป็นหุ้นส่วนล้มละลาย จะมีผลให้ห้างหุ้นส่วนสิ้นสภาพนิติบุคคลทันทีหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๗๖/๒๕๕๖ ขณะโจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ บ. และ ว. เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของจำเลยเป็นบุคคลล้มละลาย ทำให้ห้างหุ้นส่วนจำเลยเลิกกันตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๕๕ (๕) แต่การเลิกห้างหุ้นส่วนในกรณีนี้มิได้มีผลให้ห้างหุ้นส่วนจำเลยสิ้นสภาพนิติบุคคลในทันที ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๒๔๙ ที่บัญญัติให้พึงถือว่าห้างหุ้นส่วนยังคงตั้งอยู่ตราบเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี โดย บ. และ ว. ซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการย่อมเป็นผู้ชำระบัญชีตามมาตรา ๑๒๕๑ นอกจากนี้มิได้มีบทบัญญัติว่าการชำระบัญชีของห้างหุ้นส่วนจะต้องชำระบัญชีให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด ดังนั้น ตราบใดที่การชำระบัญชียังไม่เสร็จ สภาพนิติบุคคลของห้างหุ้นส่วนจำเลยยังคงอยู่ต่อไป เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าในขณะโจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ได้มีการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจำเลยเสร็จสิ้นแล้ว โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องจำเลยให้ล้มละลายเป็นคดีนี้ได้

กรณีห้างหุ้นส่วนสามัญเลิกกันเพราะผู้เป็นหุ้นส่วนล้มละลาย หาได้มีบทบัญญัติของกฎหมายให้เจ้าหนี้ของห้างหยุดคิดดอกเบี้ยระหว่างการชำระบัญชีไม่ โจทก์จึงมีสิทธิคิดดอกเบี้ยจนกว่าจำเลยจะชำระหนี้เสร็จตามคำพิพากษา ซึ่งตามบัญชีแสดงรายการรับ - จ่ายเงินและรายการคำนวณดอกเบี้ยปรากฏว่าภายหลังขายทอดตลาดทรัพย์จำนองชำระหนี้แล้ว ยังมีหนี้ค้างชำระถึงวันฟ้องเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสองล้านบาทซึ่งเป็นหนี้อันอาจกำหนดจำนวน ๆ ได้โดยแน่นอน และโจทก์ได้สืบหาทรัพย์สินของจำเลยแล้ว จำเลยไม่มีทรัพย์สินอย่างใดที่จะพึงยึดมาชำระหนี้ได้ จึงต้องด้วยข้อสันนิษฐานตาม พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา ๘ (๕) ว่าจำเลยมีหนี้สินล้นพ้นตัว

คำถาม เช็คมีการแก้ไขปี พ.ศ. ในเช็คหลังจากออกเช็คแล้ว ซึ่งดูด้วยตาเปล่าเห็นได้ชัดว่ามีรอยการแก้ไข โดยไม่ปรากฏว่าผู้สั่งจ่ายเป็นผู้แก้ไขเปลี่ยนแปลงปี พ.ศ. ในเช็คเอง เช็คเสียไปหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๔๗/๒๕๕๖ เช็คพิพาทในช่องวันที่ ระบุว่า ๒๕-๖-๕๒ แต่เมื่อดูตัวเลข ๕๒ **ด้วยตาเปล่าก็เห็นได้ชัดว่ามีรอยการแก้ไข**จากตัวเลขเดิม ๕๐ เป็นตัวเลข ๕๒ ประกอบกับเช็คพิพาทมีจำนวนเงินสูงถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท หากจำเลยเป็นผู้แก้ไข ขณะโจทก์รับเช็คพิพาทมาโจทก์ย่อมจะต้องตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของเช็คพิพาทก่อน ซึ่งย่อมจะเห็นรอยการแก้ไขและโจทก์จะต้องให้จำเลยลงลายมือชื่อกำกับการแก้ไข ไม่น่าเชื่อว่าโจทก์จะยอมรับเช็คที่มีจำนวนสูงมากในสภาพดังกล่าว ซึ่งโจทก์น่าจะทราบดีว่าธนาคารอาจปฏิเสธการจ่ายเงินตามเช็คได้ ดังนั้น ที่โจทก์เบิกความว่าโจทก์ไม่ได้ตรวจสอบสภาพเช็คและขณะรับเช็คพิพาทมา เช็คมีสภาพตามที่ปรากฏจึงผิดปกติวิสัยและเป็นการเบิกความอ้างขึ้นลอย ๆ ไม่มีเหตุผลให้รับฟัง นอกจากนี้เมื่อศาลชั้นต้นส่งเช็คพิพาทไปตรวจพิสูจน์ตามคำขอของจำเลย ซึ่งนักวิทยาศาสตร์กองพิสูจน์หลักฐาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ตรวจพิสูจน์แล้วพบว่าลายมือเขียนวันเดือนปีในเช็คพิพาทมีร่องรอยการแก้ไขจากหมึกที่มีคุณสมบัติทางฟิสิกส์แตกต่างกันโดยการเขียนต่อเติมตัวเลขตัวสุดท้ายของวันเดือนปีจาก ๒๕-๖-๕๐ เป็น ๒๕-๖-๕๒ ตามรายงานการตรวจพิสูจน์ ซึ่งสอดคล้องกับคำเบิกความของจำเลย จึงเชื่อได้ว่า**เช็คพิพาทมีการแก้ไข ปี พ.ศ. ในเช็คภายหลังจากจำเลยออกเช็คพิพาทแล้วโดยไม่ปรากฏว่าจำเลยเป็นผู้แก้ไขเปลี่ยนแปลง ปี พ.ศ. ในเช็คพิพาทเอง** ดังนั้นเมื่อเช็คพิพาทมีการแก้ไขวันที่สั่งจ่ายใหม่อันเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในข้อสำคัญโดยจำเลยมิได้ยินยอมด้วย เช็คนั้นจึงเสียไปตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๐๐๗ วรรคหนึ่ง

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ